

מדת בדת

לע"נ מרן הגאון ר' משה שמואל
בן ר' אריה שפירא זצוק"ל
הערוך והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 299 פרשת תזריע מצורע תשע"ח

הוריות יג-יד זבחים ב-ו

ותלמידיו של ר"א בר' צדוק שאלוהו מדוע הכל מעדיפים לישא גיורת ולא שפחה משוחררת אמר להם ששפחה היתה בכלל ארור וגיורת לא, ועוד שגיורת היתה בחזקת שימור ושפחה לא. שאלו התלמידים את ר"א מדוע כלב מכיר את קונו וחתול לא, אמר להם שאם מי שאוכל ממה שאכל עכבר שוכח ק"ו מי שאוכל את העכבר עצמו שהוא שוכח, ועוד שאלוהו מדוע הכל מושלים בעכברים אמר להם שסורם רע ומבאר רבא שהם נושכים בגדים אף שאין להם הנאה בכך, **עמוד ב** ורב פפא מבאר שהם נושכים אפילו עץ של מעדר.

שנו בברייתא שה' דברים משכחים את הלימוד: האוכל ממה שאכל עכבר, וממה שאכל חתול, והאוכל לב של בהמה, ומי שרגיל בזיתים, ומי ששותה מים של רחיצה, ומי שרוחץ רגליו זו על זו, ויש מוסיפים גם מי שמניח כלים תחת מראשותיו, וה' דברים משיבים את הלימוד: פת פחמים וק"ו פחמים עצמם, והאוכל ביצה מגולגלת בלי מלח, ומי שרגיל בשמן זית ומי שרגיל ביין ובשמים, והשותה מים של שיורי עיסה, ויש מוסיפים גם מי שטובל אצבעו במלח ואוכל, מה שכתוב הרגיל בשמן זית זה ראייה לדברי ר' יוחנן שאמר שכמו שזית משכח לימוד של ע' שנה כך שמן זית משיב לימוד של ע' שנה, ומה שכתוב הרגיל ביין ובשמים זה ראייה לדברי רבא שאמר שהיין והבשמים עשוואוהו פיקח.

ר"ל אמר שמה שכתוב הטובל אצבעו במלח מדובר באצבע אחת, ונחלקו בזה תנאים בברייתא שר' יהודה אמר אחת ולא שתיים ור' יוסי אמר שתיים ולא שלש, והסימן לכך הוא האצבע קמיצה שללא הבהוהן יש שתי אצבעות מימין לה ואצבע אחת משמאלה. **עשרה** דברים קשים ללימוד: העובר תחת אפסר הגמל וק"ו תחת הגמל עצמו, העובר בין שני גמלים, והעובר בין שתי נשים, ואשה העוברת בין שני אנשים, והעובר תחת ריח רע של נבילה, והעובר תחת הגשר שלא עברו תחתיו מים מ' יום, והאוכל פת שלא נאפה כל צרכו, והאוכל בשר מהכף שמסיר את זוהמת הקדירה, ומי ששותה מאמת המים שעוברת בבית קברות, והמסתכל בפני המת, ויש מוסיפים גם מי שקורא כתב שעל הקבר.

שנו בברייתא שכנשיא נכנס כל העם עומדים והם ישובו רק כישאמר להם שבו, כשאב ב"ד נכנס עושים לו שורה מכאן ושורה מכאן עד שישב במקומו כשחכם נכנס אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו, בני חכמים ות"ח כשרבים צריכים להם הם יכולים לפסוע על ראש העם אם יצא לצורך יכנס וישב במקומו, בני ת"ח שאביהם ממונה פרנס על הציבור כשיש להם דעת לשמוע יכנסו וישבו לפני אביהם ואחוריהם כלפי העם ואם אין בהם דעת לשמוע יהיו פניהם כלפי העם, ור"א בר' צדוק אומר שגם בבית המשתה יושיבום סניפים לזקנים מפני כבוד אביהם.

מה שכתוב בברייתא שאם יצא לצורך יכנס וישב במקומו ביאר רב פפא שזה רק לנזקקים קטנים אך לא לגדולים שזה פשיעה שהיה לו לבדוק עצמו כמו שאמר רב יהודה בשם רב שילמד אדם עצמו לעשות שחרית וערבית כדי שלא יצטרך להתרחק, ורבא אומר שבזמן הזה שהציבור נחלש גם לגדולים אינו פשיעה.

מה שאמר ר"א בר' צדוק שגם בבית המשתה מכבדים את בני הפרנסים אמר רבא שזה רק בחיי אביהם ובפניהם.

ר' יוחנן אומר שהברייתא הנ"ל נשנתה בימי רשב"ג שהוא היה נשיא, ור"מ היה חכם ור' נתן היה אב ב"ד, וכשנכנס רשב"ג קמו כל העם לפניו וכן היה כשנכנסו ר"מ ור' נתן ואמר רשב"ג הרי צריך היכר ביני לבינים, ותיקן כדברי הברייתא הנ"ל, ובאותו יום שתיקן את זה ר"מ ור' נתן לא היו בביהמ"ד ולמחרת ראו שלא קמו מפניהם כרגיל ושאלו מה קרה אמרו להם שזה תקנת רשב"ג, אמר ר"מ לר' נתן אני חכם ואתה אב"ד בא נתקן עבורנו ונאמר לרשב"ג דרוש לנו בעוקצין שלא למדה ואז נאמר לו מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו למי נאה למלל גבורות ה' למי שיכול להשמיע כל תהלתו, ונעביירו ואהיה אב"ד ואתה נשיא,

דף יג בברייתא לומדים שפר כהן משיח קודם לפר העדה שכתוב ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון והיינו שיהיה ראשון לכל מעשיו, ובברייתא נוספת כתוב שאם עומדים פר כהן משיח ופר העדה מקדימים את פר כהן משיח שדין הוא להקדים את המכפר למתכפר, וכן נאמר ביוה"כ וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל, פר העלם של ציבור קודם לפר ע"ז כיון שהחטאת קודמת לעולה, כמו ששנינו על הפסוק והקריב את אשר לחטאת ראשונה ולא בא ללמד שהחטאת תהיה ראשונה שהרי כתוב ואת השני יעשה עולה כמשפט, אלא בא ללמד שבכל מקום חטאת קודמת לעולה ואף חטאת העוף קודמת לעולת בהמה, פר ע"ז קודם לשעיר ע"ז ואף שהפר הוא עולה ולמדו בא"י בשם רבא בר מרי שחטאת של ע"ז חסר א' וכתוב חטת, ורבא אומר שכתוב כמשפט והיינו כמו שכתוב בסדר הפסוקים שפר קודם לשעיר, שעיר ע"ז קודם לשעיר נשיא שציבור קודם ליחיד, שעיר נשיא קודם לשעירת יחיד שמלך קודם להדיוט, שעירת יחיד קודמת לכבשת יחיד ויש ברייתא שכבשת יחיד קודמת לשעירת יחיד, ומבאר אב"י שנחלקו התנאים האם קרבן שעירה עדיפה ששעיר התרבה בע"ז או שכבשה עדיפה כי יש בה ריבוי אימורים באליה, עומר קודם לכבש שבא עמו, שתי הלחם קודמים לכבשים שבא עמם, והכלל הוא שדבר שבא בגלל היום הוא קודם למה שבא בגלל הלחם.

משנה איש קודם לאשה להחיותו ולהשבת אבידתו, ואשה קודמת לאיש לכסות ולהוצאה מהשבי, וכששניהם עומדים לקלקלה איש קודם לאשה. **גמרא** שנו בברייתא שאם הוא נמצא בשבי עם אביו ורבו הוא קודם לרבו ורבו לאביו ואם אמו שם היא קודמת לכולם, חכם קודם למלך ישראל שחכם שמת אין כיוצא בו ואילו מלך שמת כל ישראל ראויים למלכות, מלך קודם לכהן גדול שכתוב ויאמר המלך קחו עמכם את עבדי אדוניכם, כהן גדול קודם לנביא שכתוב ומשח אותו צדוק הכהן ונתן הנביא והפסוק מקדים את הכהן לנביא, וניתן ללמוד גם מהפסוק שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורע"ך ואין לומר שהם היו הדיוטות שהרי כתוב כי אנשי מופת המה, ומופת הכוונה לנביאים כמו שכתוב ונתן אליך אות או מופת, משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים, מרובה בגדים קודם למשיח שעבר מחמת קריו ומשיח שעבר מחמת קריו קודם לעבר מחמת מום ועובד מחמת מום קודם למשוח מלחמה, ומשוח מלחמה קודם לסגן, וסגן קודם לאמרכל, ורב חסדא מבאר שאמרכל הוא ממונה על הכל מלשון אמר כל, אמרכל קודם לגזבר וגזבר קודם לראש משמר וראש משמר קודם לראש בית אב וראש בית אב קודם לכהן הדיוט, והסתפקו כשעומדים משוח מלחמה וסגן מי מהם צריך להטמאות, ומר זוטרא בר ר"נ הביא ראייה מברייתא שאם הלכו סגן ומשוח מלחמה בדרך פגעו במת מצוה עדיף שיטמא משוח מלחמה ולא הסגן שהרי אם יארע פסול בכה"ג הסגן ישמש תחתיו, ואמר רבינא שמה ששנינו לעיל שמשוח מלחמה קודם לסגן זה רק להחיותו.

משנה כהן קודם ללוי ולוי לישראל וישראל לממזר וממזר לנתין ונתין לגר וגר לעבד משוחרר ודוקא כשכולם שוים בחכמה אך אם היה ממזר ת"ח וכה"ג עם הארץ הממזר קודם. **גמרא** כהן קודם ללוי שכתוב בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים, לוי קודם לישראל שנאמר בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי, ישראל קודם לממזר שהמיוחס קודם, וממזר קודם לנתין כי הוא בא מטיפה כשירה והנתין בא מטיפה פסולה, נתין קודם לגר כי הוא גדל עמנו בקדושה וגר לא, גר קודם לעבד משוחרר שאינו בכלל ארור ועבד היה בכלל ארור.

ר' אחא בר חנינא אומר שהת"ח קודם אפילו כשהוא ממזר, שכתוב על התורה יקרה היא מפנינים מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים.

שנו בברייתא שרשב"י אומר שלכאורה עבד משוחרר קודם לגר שהרי הוא גדל עמנו בקדושה אלא שהוא היה בכלל ארור וגר לא,

ור' יעקב בר קרשי שמע את תכניתם והוא אמר לעצמו א"כ יהיה בורשה לרשב"ג והלך וישב אחרי עלייתו של רשב"ג ולמד עוקצין, אמר רשב"ג לעצמו מה העניין אולי קרה משהו בביהמ"ד, ונתן דעתו ולמדה, ולמחרת אמרו לו ר"מ ור' נתן דרוש לנו בעוקצין והוא דרש ואחר שגמר אמר להם אם לא למדתי הייתם מביישים אותי וצווה להוציאם מביהמ"ד, והם היו כותבים בפתק קושיות ומכניסים לביהמ"ד ומה שתירץ רשב"ג תירץ ומה שלא הם כתבו פתקים עם התירוץ וזרקו בפנים, אמר ר' יוסי התורה בחוץ ואנו בפנים אמר רשב"ג נכניסם אך נקנוס אותם שלא יאמרו שמועות משמם ומאז על דברי ר"מ כתוב אחרים ועל דברי ר' נתן כתוב יש אומרים, והראו להם בחלום לפייס את רשב"ג ור' נתן הלך לפייסו ור"מ לא הלך והוא אמר לעצמו דברי חלומות לא מעלים ולא מורידים, ורשב"ג אמר לר' נתן שהאבנט של אביו הועיל לו להיות אב"ד אך לא להיות נשיא, וכשרבי לימד את ר"ש בנו אחרים אומרים אילו היתה המעשר תמורה לא היתה קריבה,

דף יד שאל אותו ר"ש מי הם הללו שאנו שותים מימיהם ולא מזכירים את שמם אמר לו רבי שאלו בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אביך, אמר ר"ש גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה, אמר לו רבי האויב תמו חרבות לנצח אמר ר"ש שזה רק כשהועילו מעשים ואילו ר"מ ור' נתן לא הועילו מעשיהם ואח"כ שנה לו רבי אמרו בשם ר"מ אילו היה תמורה לא היה קרב, ואמר רבא שאפילו רבי שהיה עניו בכ"ז לא יכל לומר אמר ר"מ אלא אמרו בשם ר"מ.

ר' יוחנן אמר שנחלקו רשב"ג והחכמים האם סיני שהוא בקי עדיף או עוקר הרים עדיף, ורב יוסף היה סיני ורבה היה עוקר הרים ושלחו לא"י מי מהם קודם ושלחו להם סיני עדיף כמו ששנינו שהכל צריכים לבעל החיטים, ובכ"ז לא קיבל רב יוסף עליו להיות ראש הישיבה ורבה מלך כ"ב שנה ובאותם שנים לא נהג רב יוסף כלל בחשיבות ואפילו לא קרא מקיז דם לביתו אלא הלך להקזי בבית רבה.

אבבי ורבא ור' זירא ורבה בר מתנא ישבו והיו צריכים לראש ואמרו שמי שיאמר דבר שלא יפרכו אותו יהיה ראש, ורבא ראה הרמת ראש של אבבי ואמר לו נחמני פתח ותאמר דבר.

הסתפקו בר' זירא ורבה בר מתנא מי עדיף מהם האם ר' זירא שהוא חריף להקשות ולתרוץ או רבה בר מתנא שהוא לומד במתינות אך מתוך כך הוא מגיע להסיק אליבא דהלכתא, ונשאר בתיקו.

ת.ו.ש.ל.ב.ע.

מסכת זבחים

פרק כל הזבחים

דף ב

משנה כל הזבחים שנזבחו שלא לשמם כשרים אלא שלא עלו לבעליהם לחובתם, מלבד חטאת ופסח שפסולים שלא לשמם, פסח בזמנו וחטאת ואשם בכל זמן ור"א מוסיף אשם כחטאת, והוא מוכיח שחטאת באה על חטא ואשם בא על חטא וכמו שחטאת פסולה שלא לשמה כך אשם פסול לשמה, ויוסי בן חוני אומר שגם מה שנשחט לשם פסח וחטאת פסול שלא לשמו, ושמעון אחי עזריה אומר שמה שנשחט לשם הגבוה ממנו כשר ומה שנשחט לשם הנמוך ממנו פסול כגון קדשי קדשים שנשחטו לשם קדשים קלים פסולים וקדשים קלים שנשחטו לשם קדשי קדשים כשרים, בכור ומעשר ששחטם לשם שלמים כשרים ושלמים ששחטם לשם בכור ומעשר פסולים. **גמרא** יש להקשות מדוע המשנה אומרת שלא עלו לשם חובה לבעלים ולא כתוב ולא עלו לשם חובה, יש לומר שהמשנה מחדשת שרק לבעלים הם לא עלו לשם חובה אך הם בקדושתם ואסור לשנות בהם בשאר העבודות, כמו שאמר רבא ששם שחט עולה שלא לשמה לא יזרק דמה שלא לשמה, וניתן ללמוד את זה מסברא שאם שינה בתחילה ימשיך לשנות בה, וניתן ללמוד את זה מהפסוק מוצא שפתך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלוקיך נדבה ולכאורה הפסוק התחיל בנדר **עמוד ב** אלא יש לפרש שאם עשית כמו שנדרת זה נדר ואם לא זה נדבה והרי גם בנדבה אסור לשנות. **רבינא** אמר לרב פפא שאתמול הוא לא היה בבי חרמך שרבא אמר דברים טובים על המשנה שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמם כשרים ולא עלו לבעלים שם חובה ומשמע שאם נשחטו סתם זה עלה להם לחובה וסתמא כלשמה, וקשה שלגבי גט שנינו שכל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול והרי גם סתמא פסול. ותיירץ

רבא שסתם זבח עומד להשחט לשמו אך סתם אשה לא עומדת להתגרש, ואין לומר שהדיוק שסתם זבחים הם לשמם הוא ממה שכתוב שנזבחו שלא לשמם ולא כתוב שלא נזבחו לשמם שא"כ גם לגבי גט נדייק שכתוב הנכתב שלא לשם אשה ולא כתוב שלא נכתב לשם אשה א"כ סתמא כשר, ולכאורה יש לדייק מהמשנה כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים אך אם אמר לשם פסח ובסתמא כשר כי סתמא לשמן, אך יש לדחות ששם הוא לדחות ששם הוא התחיל במחשבת פסח וא"כ כל העושה הוא לשם דעת הראשונה, אלא יש לדייק מהסיפא שאם שחט לשם שלמים ולשם פסח פסול משמע דוקא כשאמר לשם שלמים אך אם שחט סתם ולשם פסח כשר, אך יש לדחות ששם כשר בסתמא כי הוכיח סופו על תחלתו, או שבסיפא כתוב שלא לשמו ולשמו אגב הרישא לשמו ושלא לשמו, אלא יש להוכיח ממה ששנינו לקמן לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זובח לשם השם לשם אישים לשם ריח ולשם ניחוח והחטאת והאשם לשם חטא, ור' יוסי אומר שגם מי שלא היה בלבו לשם אחת מכל הנ"ל כשר כי הוא תנאי ב"ד שלא יאמרו לשמו כשר שלא יבא לומר שלא לשמו, ואם נאמר שסתמא פסול וכי ב"ד יתנו דבר שנפסל בו.

מה שנאמר לעיל שבגט סתמא שלא לשמו אין לומר שרבא למד את זה מהמשנה שאומרת שאם היה עובר בשוק ושמע שתלמידי סופר קוראים איש פלוני גירש פלונית ממקום פלוני והוא אומר הרי זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו כי לא נכתב לשמו, אך יש לדחות שמה שפסול שם זה כמו שביאר רב פפא שמדובר בתלמידים שבאו ללמוד וזה לא נכתב כלל לשם כריתות,

דף ג אלא יש לדייק ממה שכתוב בהמשך יתר על כן כתב לגרש את אשתו ונמלך ובן עירו מצאו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו וא"כ בסתמא פסול, אך יש לדחות ששם הגט התנתק מכל האנשים לשם הגט של אחד, אלא יש לדייק מהמשך המשנה שכתוב יתר על כן מי שיש לו שתי נשים ששמותיהן שוות וכתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה, וא"כ סתמא פסול למרות שזה בעל אחד, ויש לדחות ששם הגט התנתק לשם גירושין של אחת אלא יש לדייק מהמשך המשנה שאם אמר לבלבד כתוב גט ואגרש בו למי שארצה פסול לגרש, ויש לדחות ששם זה פסול כי אין ברירה, אלא יש לדייק מהמשנה שהכותב טופסי גיטין צריך להניח מקום האיש ומקום האשה ומקום העדים ומקום הזמן, ורב יהודה הוסיף בשם שמואל שצריך להניח גם את המקום של הרי את מותרת לכל אדם.

רבא שאל על דין נוסף שרב יהודה אמר בשם רב שאם שחט חטאת לשם עולה פסול ואם שחט אותה לשם חולין כשירה א"כ רואים שדבר שהוא מינו פוסל יותר ממה שאינו מינו, והקשה רבא ששנינו כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ואפילו לשם עובדת כוכבים פסול א"כ גם אשה שאינה בת גירושין פוסלת שאינה מינה, ותיירץ שבגט גם אם נוריד מכאן את העובדת כוכבים הגט פסול שהרי סתמא שלא לשמה, אך בקדשים אם נוריד את הלשם חולין זה ישאר סתמא שכשר.

עוד הקשה רבא על דברי רב יהודה בשם רב שדבר שאינו מינו לא פוסל בו הרי שנינו על הפסוק כל אשר יפול מהם אל תוכו יטמא למעט תוך תוכו ואפילו כלי שטף שיש לו טהרה במקוה מציל על מה שבתוכו, ולכאורה זה לא מינו ולא צריך להפריע למינו, ותיירץ רבא שעשו חולין אצל קדשים כמחיצה של תנור שכמו שלא מועיל מחיצה בתנור כך הכוונה לחולין לא תפסול בקדשים ששנינו שאם עשה בתנור מחיצה של נסרים או יריעות ומצאו שרץ במקום אחד הכל טמא, ואם היתה כוורת פחותה ופקקה בקש ושלשלוה לאורי התנור והיה שרץ בתוכה התנור טמא ואם היה שרץ בתנור טמאים האכלים שבתוכה, ור"א מטהר שאם אותה כוורת מצילה באהל המת ודאי היא מצילה באויר כלי חרס הקל, **עמוד ב** ואמרו לר"א שהיא מצילה רק לגבי מת כי יש כאן חלוקה מהאהל אך בכלי חרס שאין בו חלוקה למחיצות זה לא מועיל למחיצה וחולין זה כמו מחיצה של כלי חרס שאינה חוצצת, אך זה מובן רק לרבנן ולר"א יש לבאר שלגבי טומאה וטהרה יש ק"ו, אך קשה א"כ גם לגבי חטאת נלמד בק"ו שאם קדשים מחללים קדשים ודאי שמחשבה של חולין תחלל את הקדשים, אלא יש לבאר כמו שר' אלעזר ביאר בטעמו של רב שלומדים מהפסוק ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' שרק קדשים מחללים קדשים וחולין לא מחללים

קדשים, והפסוק מפקיע מהק"ו, וקשה שגם לגבי כלי חרס נאמר שהפסוק תוכו מפקיע מהק"ו, ויש לומר שמהפסוק תוכו לומדים למעט אוכלים שגבלם בטיט והכניסם לאויר התנור והיינו אומרים שאם לא מטמא בנגיעה לא יטמא גם באויר קמ"ל שמטמא גם באויר, ורבנן סוברים שלא צריך פסוק למעט את אותם אוכלים כי במציאות הם בתוכו ומדוע נטהרם.

רב יוסף בר אמי הקשה על דברי רב משינוי קודש על שינוי בעלים שרב אמר שאם שחט חטאת לשם חטאת אחרת היא כשירה ואילו שחט לשם עולה פסולה א"כ דבר שאינו מינו פוסל ודבר שהוא מינו לא פוסל ומדוע רב אמר שאם שחט חטאת על מי שמחויב חטאת פסול ואם שחט על מי שמחויב עולה כשר א"כ בן מינו פוסל ומה שאינו מינו לא פוסל, ותיירץ רב יוסף שלומדים מהפסוק ושחט אותה לחטאת והחטאת נשחטה לשם חטאת אך פסול של שינוי בעלים לומדים מוכפר עליו ולא על חבירו ומדובר בחבר שחייב חטאת כמוהו ולא במי שמחויב עולה.

רב חביבא הקשה משינוי בעלים של חטאת לתוך תוכו של תנור, שרב אמר שאם שחט חטאת על המחויב חטאת היא פסולה ואם שחט על המחויב עולה כשירה והמין שלה פוסל יותר, ואילו לגבי תנור שינוי תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף שנטהר בטבילה מציל, ותיירץ רב חביבא שיש ד' יתורים וכתוב פעמיים תוכו ויכלו לכתוב תוך, יתור אחד לגוף הענין ואחד ללמד גזירה שוה ואחד ללמד תוכו של זה ולא תוכו של אחר ואחד למעט תוך תוכו שגם כלי שטף מציל.

דף ד שצריך זביחה לשמה בכל הקרבנות לומדים מהפסוק ואם זבח שלמים קרבנו שהזביחה צריכה להיות לשם שלמים, ואין לומר שזה שמם שהרי כבר כתוב המקריב את דם השלמים וכתוב הזורק את דם השלמים ושם לא כתוב זבח השלמים א"כ לומדים מכך שצריך זביחה לשם שלמים, ושאר עבודות לא לומדים מזביחה שיש לפרוך שזביחה פוסלת שלא לשם אוכליו בפסח אלא לומדים מהפסוק המקריב את דם השלמים שהקבלה תהיה לשם שלמים ואין ללמוד זביחה מקבלה שיש לפרוך שקבלה פסולה בור ואשה, וזריקה, אין לומר שלומדים מזביחה או קבלה כי ניתן לפרוך שהן טעונות צפון והן שייכות גם בחטאות פנימיות אלא לומדים מהפסוק הזורק את דם השלמים שהזריקה תהיה לשם שלמים ואם היה כתוב בזריקה לא היו לומדים זביחה וקבלה מזריקה כי ניתן לפרוך שבזריקה יש חיוב מיתה בור, והולכה, אין לומר שלומדים מכולם שהרי ניתן לפרוך שהן עבודות שאי אפשר לבטלם והולכה ניתן לבטל אם יעמוד קרוב למזבח, אלא לומדים מהפסוק והקריב הכהן את הכל המזבחה ולמדו מזה הולכת אברים לכבש ושינוי שמהפסוק והקריבו למדו קבלת הדם והתורה כתבה קבלה בלשון הולכה ללמד שהולכה לא יצאה מכלל קבלה שתהיה לשמה.

שצריך זביחה לשם הבעלים למד רב פנחס בר רב אמי מהפסוק ובשר זבח תודת שלמיו שהזביחה צריכה להיות לשם תודה ואם אינו ענין לשינוי קודש שלמדו כדלעיל לומדים מזה לשינוי בעלים, אך קשה שמהפסוק הזה למד אבא חנין בשם ר"א שתודה ששחטה לשם שלמים כשירה ושלמים ששחטם לשם תודה פסולה וההבדל הוא שתודה נקראת שלמים ואילו שלמים לא נקראים תודה, ויש לומר שרב פנחס למד ממה שכתוב זבח, אך קשה שמזבח למדו לרבות חטאת ואשם ויש לומר שהיה צריך לכתוב ובשר תודת שלמיו וכתוב זבח ללמד על חטאת ואשם וגם שינוי בעלים, ושאר עבודות אין לומר שלומדים מזביחה כי יש לפרוך שזביחה פוסלת במחשבה שלא לאוכליו בפסח, ויש לומר שלומדים מבנין אב שנאמר זביחה בשינוי קודש ובשינוי בעלים וכמו שלגבי שינוי קודש לא מחלקים בין זביחה לשאר עבודות כך לגבי שינוי בעלים לא מחלקים בין זביחה לשאר עבודות, אך ניתן לפרוך ששינוי קודש הוא פסול בגופו וישנו בד' עבודות וזה שייך גם לאחר מיתה ושייך גם בצבור, **עמוד ב** ואף ששנים מהפירכות אינם בודקא שהרי מה ששינוי בעלים לא נחשב פסול בגופו כי זה רק מחשבה א"כ גם שינוי קודש הוא מחשבה בעלמא ובכ"ז מחשבה פוסלת, וגם הפירכא שאין פסול בעלים לאחר מיתה יש לבאר כדעת רב פנחס בר רב מרי שיש פסול שינוי בעלים לאחר מיתה אך עדיין יש שתי פירכות ששינוי בעלים אינו בצבור ואינו פוסל בכל ד' עבודות, ורב אשי לומד מהפסוק ונרצה לו לכפר עליו ולא על חבירו, אך קשה שמהפסוק הזה למד ר"ש שמה שהיא עליו הוא חייב באחריותו ומה אינו עליו אינו

חייב באחריותו וביאר בזה רב יצחק בר אבדימי שכשאמר עלי זה כאילו טעון על כתפיו, ויש לומר שרב אשי למד מתחילת הפסוק ונרצה לו לכפר.

אין לומר שלומדים פסול קבלה בשינוי בעלים מזביחה וזריקה שניתן לפרוך שזה עבודה שחייבים עליה בחוץ, ורב אשי לומד מאיל נזיר שכתוב בו ואת האיל יעשה לזבח שלמים שעשייתו תהיה לשם שלמים ואם אינו ענין לשינוי קודש שלמדנו כבר לעיל לומדים מזה לשינוי בעלים, ורב אחא בר אבא הקשה לרבא שנלמד שיעשה הוא כלל זבח הוא פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט ונלמד רק בזביחה ולא בשאר עבודות, ויש לומר שאם היה כתוב יעשה שלמים זבח היינו לומדים כלל ופרט אך כתוב יעשה זבח שלמים זה כלל שאינו מלא שהמילה זבח משלימה את הכלל ולא דנים את זה בכלל ופרט, ורבינא סובר שגם כלל כזה דנים אלא שכתוב לה' וזה כלל נוסף, ורב אחא מדפתי מקשה שהכלל השני לא דומה לכלל הראשון שהרי הכלל הראשון כולל את כל העשיות ואילו הכלל של לה' מרבה כל מה שהוא לה' ואפילו שפיכת שיריים והקטרת אימורים, ורבינא אומר שהתנא שאצל ר' ישמעאל למד גם בזה כלל ופרט וכלל מה הפרט מפורש עבודה וצריך לשמה כך בכל העבודות צריך שיעשו לשמה, ואין לומר כעין הפרט שזה רק עבודות שחייבים עליהן בחוץ ונמעט קבלה והולכה או שנאמר כעין הפרט רק בעבודות שטעונות צפון וישנן בחטאות פנימיות ולמעט זריקה אך כיון שניתן לדרוש כך או כך א"כ הם שקולים ולומדים את כל הד' עבודות, ובלשון אחרת יש לפרש שהן שקולות וכל אחת ואחת תשאר בעניינה, ועוד יש לומר שזריקה לומדים כרב אשי מאיל נזיר, ולכאורה שאר שלמים לא נלמד מאיל נזיר שניתן לפרוך שבאיל נזיר יש דמים נוספים, ויש לומר שהיה ניתן לכתוב שלמי וכתוב שלמים לרבות כל שלמים, ולכאורה שאר זבחים לא נלמד משלמים שניתן לפרוך ששלמים טעונים סמיכה ותנופת וחזה ושוק, אלא לומדים את כל הזבחים מהפסוק זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים, וכולם הוקשו לשלמים ללמוד שצריך לשמה בין בשינוי קודש ובין בשינוי בעלים, ואין לומר שכשעשה שלא לשמה יפסל כי לומדים מהפסוק מוצא שפתיך תשמור ועשית שאם כמו שנדרת עשית יהיה נדר ואם לא זה יהיה כנדבה, וצריך את הפסוק מוצא שפתיך וזאת התורה שאם היה כתוב רק מוצא שפתיך לא היינו יודעים במה צריך לשמה,

דף ה לכן צריך את ההיקש של זאת התורה ואם היה כתוב רק זאת התורה היינו אומרים שאם שינה במחשבה יפסל קמ"ל מוצא שפתיך שלא נפסל.

ר"ל שכב על בטנו בביהמ"ד והקשה שאם מה שהקריב שלא לשמה כשר מדוע לא מרצה ואם לא מרצה מדוע מביאים אותם, אמר לו ר"א שמצאנו בבאים לאחר מיתה שהם כשרים ולא מרצים ששינוי שיוולדת שהביאה חטאתה ומתה היוורשים מביאים את עולתה ואם הביאה את עולה ומתה לא יביאו היוורשים את חטאתה, אמר ר"ל שמצאנו רק לגבי עולה אך לא לגבי אשם וא"כ באשם לא יביאו כלל בשינוי קודש, אמר לו ר"א אכן נחלקן בזה במשנה שר"א אמר שגם באשם פוסל שלא לשמה, אמר ר"ל האם עליך אמרו שאתה אדם גדול הרי אני דברתי על כל המשנה ואתה מביא לי את דעת ר"א, ור"ל פתח לעצמו פי מהפסוק מוצא שפתיך שהקרבן בא גם כשקרב שלא לשמה כדלעיל.

ר' זירא ורב יצחק בר אבא ישבו וישב אביי לפנייהם והם שאלו שהיה קשה לר"ל מאשם שלא בא לאחר מיתה ואח"כ הוא מביא מהפסוק מוצא שפתיך ולכאורה ניתן לומר שרק מה שבא בנדר ונדבה כשר ואינו מרצה, ואשם שהוא חובה לא יבא כלל, ואמר אביי שר"ל למד מהפסוק ושחט אותה לחטאת שרק החטאת לשמה כשירה ושלא לשמה פסולה ושאר קדשים שלא לשמם כשירים אך אין לומר שירצו כי כתוב מוצא שפתיך שרק אם כמו שנדרת עשית ירצה, ואין לומר שרק הבא בנדר ונדבה כשר ולא ירצה ואילו אשם שלא בא בנדבה כשר וירצה שזה פשוט שנלמד ק"ו שאם עולה שאינה מכפרת אינה מרצה אשם שהוא מכפר ודאי שלא ירצה, אך ניתן לפרוך שעולה לא מרצה כי היא באה כליל, ויש להוכיח משלמים שאינו כליל ואינו מרצה ואם נפרוך ששלמים טעונים סמיכה ותנופת חזה ושוק יש להוכיח מעולה ונלמד משניהם בצד השהו שהם קדשים ואם שחט שלא לשמם כשרים ואינם מרצים ונלמד מהם אשם שהוא קודש וכששחטו שלא לשמה הוא כשר ואינו מרצה. אך ניתן לפרוך שיש צד השהו

בשניהם שהם באים בציבור ויש להוכיח מתודה, **עמוד ב** ואם נפרוך שתודה טעונה לחם יש להוכיח מעולה ושלמים ונלמד בצד השווה מעולה תודה ושלמים שהם קודש והשוותם שלא לשמם כשרים ואינם מרצים כך אשם שהוא קודש אם שחטו שלא לשמו כשר ואינו מרצה, אך לכאורה נקיש אשם לחטאת, ויש לומר שבחטאת כתוב אותה למעט שאר קרבנות.

רב הונא ור' יט' ישבו ורב ששת ישב עמם והיה קשה להם שר"ל הקשה מאשם שלא בא לאחר מיתה מדוע ר"א לא ענה לו שאשם בא גם לאחר מיתה, אמר להם רב ששת שאשם קרב רק למותרו אך קשה שגם חטאת קריבה למותרה לאחר מיתה אלא שבחטאת כתוב הוא שצריך לשמה, ואף שגם באשם כתוב אשם הוא אך זה נאמר רק לאחר הקטרת אימורים שגם אם לא הקטירם הוא כשר ומה שכתוב באשם הוא זה כדברי רב הונא בשם רב שאם אשם ניתק לרעה והוא שחט אותו סתם כשר ורק בניתק אך אם לא ניתק פסול שכתוב הוא בהווייתו יהיה.

ר' יט' ורב ששת ישבו וישב עמם רב אדא בר מתנה והם אמרו שמה שאמר ר"א שמצאנו שהבאים לאחר מיתה כשרים ואינם מרצים מדוע ר"ל לא ענה להם שיבואו לאחר מיתה וירצו, אמר להם רב אדא מה שייך ריצוי ביורשים שאם האם ילדה בניה לא ילדו ורב אסי מקשה הרי פשוט שאם היו מצות עשה נוספות של האם זה היה מרצה עליה וא"כ זה יכפר גם ליורשיה, ויוצא לפ"ז שהיורשים קנו את זה וזה קשה לדברי ר' יוחנן שאם הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בה שותפות ואם נאמר שקנו איך מביאים מנחה הרי כתוב נפש ולא שותפים, אך קשה מדברי ר' יוחנן שמי שהניח בהמה לשני בניו ומת היא קריבה אך הם לא ימירו בה וזה מובן רק אם קנו שלא ימירו שזה כקרבן של שני שותפין שאינם ממירים,

דף ו אך אם נאמר שהבנים לא קנו מדוע שלא ימירו, ויש לומר שלגבי יורשים יש פסוק אם המיר ימיר לרבות יורש ואחד ממיר ולא שנים, **ורב יעקב** מנהר פקוד מקשה שלגבי מעשר שנינו אם גאל יגאל לרבות יורש וא"כ נדרוש שאחד יגאל ולא שנים, ויש לומר שבמעשר מועיל שנים שהרי ניתן להפריש מעשר בשותפות, ורב אסי מוכיח שדוקא אם נאמר שהם קנו לכן לכל הפחות אחד ממיר אך אם לא קנו איך ניתן להמיר הרי ר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שרק המקדיש מוסיף חומש והמתכפר עושה תמורה והתורם משלו על של חבירו טובת הנאה שלו, ויש לומר שכפרה זו היא כצפה ואינה כפרה קבועה.

הסתפקו בקדשים שבאו שלא לשמם אם כיפרו על מה שבאו או לא, רב שישא בר רב אידי רצה להוכיח שלא כיפרו שאם הם כיפרו מדוע מביאים אחר אך מצד שני קשה אם לא כפרו למה הוא קרב, ורב אשי ביאר בדברי רב שישא שבשלמא אם נאמר שלא כפרו שלא לשמו בא מכח לשמו והשני בא לכפר, אך אם נאמר שכפרו מדוע מביאים את השני.

הסתפקו אם עולה מכפרת על עשה שנמנע אחר הפרשתה האם נדמה את זה לחטאת שמכפרת רק על החטא שהיה קודם הפרשה ולא על מה שחטא לאחר הפרשה וגם העולה לא תכפר על העשה של לאחר הפרשה, או שנאמר שעולה לא דומה לחטאת שעל כל חטא וחטא מביא חטאת נוספת ואילו עולה מכפרת על כמה מצוות עשה וא"כ היא תכפר על העשה של לאחר הפרשה, ולכאורה יש להוכיח ממה שדרשו על הפסוק וסמך ונרצה הרי סמיכה לא מכפרת שהכפרה תלויה בדם שכתוב כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומדים מזבה שגם אם עשה את הסמיכה שיירי מצוה מעלה הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר, ולכאורה המשמעות היא שכיפר על העשה שקודם הפרשה ולא כיפר על העשה של סמיכה שזה עשה שלאחר הפרשה, ורבא דוחה שאין להוכיח מסמיכה שכל עוד שלא שחט הוא עדיין שייך בסמיכה והוא עובר על זה רק אחר שחיטה ועל זה לא הסתפקנו, **ורב הונא בר יהודה** מקשה שנפרש בביריתא שהאדם כיפר **עמוד ב** אך כלפי שמיא לנחת רוח לקונו לא כיפר, כמו ששנינו שר"ע דרש בפסוק והנותר בשמן אשר על כף הכהן וכפר עליו הכהן לפני ה', אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר, ור' יוחנן בן נורי אומר שהם שיירי מצוה וכיפר בין אם נתן ובין אם לא נתן ומעלים עליו כאילו לא כיפר, ואין לפרש כאילו לא כיפר שהוא צריך להביא קרבן נוסף שהרי ר' יוחנן אמר שכיפר בין אם נתן בין אם לא נתן אלא כיפר האדם אך לא כיפר כלפי שמיא וגם כאן נפרש כך, אך יש לדחות שלגבי מצורע ניתן לפרש כיפר מתן בהונות אך לא כיפר את מתנת הראש.

ויש להוכיח ממה ששנינו שר"ש אמר כבשי עצרת למה הן באים ולכאורה הם באים שלמים אלא ר"ש אומר ששעירי עצרת באו לכפר על טומאת מקדש וקדשיו אך א"כ מספיק באחד ומקריבים שנים לכפר על טומאה שנעשתה בין אחד לשני וא"כ יוצא שישראל היו ראויים להקריב קרבנות כל שעה אלא שהתורה חסה על ממונם, ולכאורה איך יכפר על טומאה שנעשתה בין אחד לשני הרי זה עשה שלאחר הפרשה, והראיה היא כשהופרשו יחד אך אם נאמר שהופרשו אחד אחר השני א"כ השני מכפר על טומאה שאירעה לאחר הפרשת הראשון, אך זה דוחק לומר שהתורה מדברת רק באופן שהופרשו זה אחר זה, ורב פפא מבאר שאין להוכיח מקרבנות ציבור שלב ב"ד מתנה עליהם כמו שאמר רב יהודה בשם שמואל שהסכין מושכת קרבנות ציבור למה שהן, אך רב יוסף בר רב שמואל הקשה לרב פפא שר"ש לא סובר שב"ד מתנה כמו שאמר רב אידי בר אבין בשם רב עמרם בשם ר' יצחק בשם ר' יוחנן שלר"ש תמידים שלא הוצרכו לציבור לא נפדים כשהם תמידים.